

تاریخ عثمانی انجمنی

مجموعہ سی

ایک آیدہ برنشر اولنور

مندرجات

علمدار مصطفی پاشا (مابعد)	افضل الدین
بحر حز زده عثمانی سنجائی	صفوت
وفیات : اسماعیل زهدی بك	عبدالرحمن شرف
بروسه ده امور بك كتابه سی	احمد توحید
قره مان اوغللری حقنده وثائق محكوكة (مابعد و ختام)	خلیل ادھم
روسیه ایله وقوع بولان ۱۲۴۴ و ۱۲۴۵ حربنه دائر بروثیقہ محمد طارف	
تفرقه : قانوننامہ آل عثمان	طارف

فیثائی ہ غروش

مرجعی — باب عالی تاریخ عثمانی انجمنی

استانبول

انجمن عثمانی

طبع خانہ عثمانی

۱۳۳۰

قرامان اوغلاری حقنده واثاق محکوک

(۱۳ نومرولی جزؤدن مابعد و سوك)

وقایع مذکوره دن برسنه صکره پیر احمدك حدود شامیه ده انواع محنت وفلاکت ایچنده ترك حیات ایلدیکي دخی تاریخ مذکورك جمله روایاتندئر [۱]. بناءً علیه پیر احمد بكك وفاتی ۸۸۰ سنه سنه مصادف اولیور . موئی الیهك نروده مدفون بولندیقنه دأثر هیچ بروشیقیه دسترس اوله مدی .

پیر احمد وقاسم

کتابه ۳۰ (سنه ۸۷۴)

(۱) کتب هذا المصنوع بحکم سلطان بن سلطان سلطان پیر احمد خان وقاسم خان بنی قرمان خلدالله دولتهما واید مملکتها آمین یارب العالمین از برای مال تفتك وکومرجه وچنکی (۲) و بزر و قبجور اغنام که ازین بدعتها بعدالایوم از جماعت دارالنهل مانند هیچ چیزی نستانند از امرا ونواب ومن سعي فی ابطاله فعلیه لعنة الله وملائکته والناس اجمعین حرر فی سنة اربع وسبعین وثمانمائة

اشبو ۸۷۴ تاریخی کتابه نیکده ده واقع جامع کیر نام دیگر سنغور بك جامعك چارشو ایچنده کی قیوسی بالاسنده موضوعدر [۲].

[۱] تاج التواریخ ، جلد ۱ ، صیفه ۵۱۷ ، ۵۲۵ ، ۵۴۴ ، ۵۵۰ —

تقوم التواریخ ده فتح ارمناك ۸۷۹ اوله رق مقیددر — جامع الدول ذخی وقایع مذکوره بی ۸۷۹ ده و پیر احمدك وفاتی ۸۸۰ ده کوستریور .

[۲] کتابه نیکه محتویاتندن بعض موادك رسومه دأثر بر امرنامه اولدینی آکلاشلوب كرك بو جهتك كرك طرز تحریرينك اهمیتنه مبنی بشقیجه تدقیق ونشر اوله جقدر .

قاسم بن ابراہیم
کتابہ ۳۱ (سنہ ۱۸۸۸)

(۱) اللہ الباقی (۲) انتقل من دارالفا الی دارالبقا المرحوم (۳) المغفور
السعید الشہید المحتاج الی رحمۃ اللہ سلطان (۴) قاسم بن ابراہیم سنہ عثمان
وثمانین وثمانیۃ

لارندہ عمارت مدرسہ سی اتصاندہ کی تربہ مدفون بولنان قاسم
بک مرقدی کتابہ سیدر .

قونیہ نک ۸۷۱ سنہ قاسم سلطان محمد خان طرفدن فتحندن صکرہ
ابراہیم بک برادرلرک یکدیگریلہ مجادلات متبادیہ بولندقلرخی تاریخلر
بر تفصیل بیان اییدیورلر. عثمانلی مورخلرینک مضبوطانہ کورہیدی قرنداشتدن
سلیمان ایلہ نورہ صوفی پدرلرینک حین وفاتندہ قاسم سلطان محمد خانہ دخالت
ایتدکرندن کندیلرینہ تیمارویریلرک اورادہ قالمش^[۱] وعلاء الدین بکدہ
۲۸ نومرولی قبری کتابہ سندن آکلاشلدیغی وجہلہ ۸۷۰دہ وفات
ایتمش ایدی . نثری نک ابراہیم بک زادہ ظن ایتدیکی و دیگر
مورخلریمزکدہ اندن اقتباساً اویلہجہ قید ایلدکری و فقط ایلرودہ
۳۲ نومرو ایلہ کوریلہجکی وجہلہ حقیقت حالہ محمد بکک اوغلی اولان
قرمان بک دخی پادشاهہ دخالت ایلش ایدی^[۲]. بناءً علیہ اورتہدہ
قرامان اوغللرندن باشلیجہ اسحاق بک ایلہ پیر احمد وقاسم بککر قالبوب
بولردن پیر احمد ایلہ قاسمک برآراق مشترکاً حکومت ایتدکرینہ دائر
مورخلرک ویردیکی معلوماتی^[۳] بالادہ کی ۳۰ نومرولی کتابہ تأیید
ایدیور . اشته بواسنادہ مومی الیہم عثمانلیرک التندہ بولنان لارندہ بی

[۱] تاج التواریخ ، جلد ۱ ، صفحہ ۴۹۸

[۲] نثری ، بالادہ مذکور نسخہ دہ ، ورق ۲۴۰ — تاج التواریخ ،

جلد ۱ ، صفحہ ۵۱۸

[۳] منجم ہاشمی ، جامع الدول — صحایف ، جلد ۳ ، صفحہ ۲۹

محاصره ايتملارايىده روم محمد پاشا طرفندن منهزم ايديلهرك طاش ايلنه چكلمكه مجبور اولملاردر .

پيراحمدك عاقبت احواله داراولان رواياتى بالاده سويله مش ايدك . قاسم بكه كلنجه اكر مومى اليه مستقلاً حكومت ايدە ييلمىش ايسه بونك ۸۷۴ تاريخسندن صكره يه عائد اولمى لازم كلور . زيرا ۸۷۵ ده موط جوارنده كندى حاسبه اوله رق عثمانلير ايله بر محاربه ايدرك مغلوب اولدقدن صكره قرامان اوغللرينك ملجائى اولان آق قيونليره قاچيش فقط ينه مملكتته عودت وعسكر جمع ايدرك تكرار محاربه يه جرأت ايلشدر . انجق قاسم بك ۸۸۰ ده لارنده جوارنده برهزيمته ده دوجار اولدقدن صكره بو دفعه طاش ايلنه فرار واوراده تحصى ايلشدر [۱] . اشته بو احوال مومى اليهك اوارالق مستقل بولنديقتى ايما ايدىيور .

سلطان بايزيد ثانى ايله برادري سلطان جم بيتنده حدوث ايدن وقايع معلومه يي قاسم بك كندوسيجون بر فرصت و نعمت عظما عد ايدرك شهزاده جمك مصردن عودتندن اعتباراً ردوسه تاريخ عزيزمى اولان ۸۸۷ سنهسى جمادى الاخره سنه قدر ايج ايلده انكله برلكده اجراى حرَكَات ايتدكلرينى تاريخلر تفصيلاتيله برابر درج ايلشدر . انجق جمك اناطوليسدن مفارقتى متعاقب قاسم بك سلطان بايزيد ثانى يه دخالتدن بشقه چاره نجات بوله ميوب نزد پادشاهيده استغفاى قصور ايلديكندن كندوسه لارنده نك جهت جنوبيه سنده واقع مجندى بلندن اعتباراً ايج ايل قطعه سى احسان ايديلشدر كه وفاتنه قدر اوراده حكومت ايتمش اوله جقدر [۲] . مورخلر قاسمك تاريخ وفاتى طبقى ۳۱ نومرولى

[۱] تاج التواريخ ، جلد ۱ ، صيفه ۵۱۷ ، ۵۱۸

[۲] تاج التواريخ ، جلد ۲ ، صيفه ۲۴ — ارمناسكى خواجه صفوت افنديك

همنيله دسترس اولديم معلوماته كوره ارمناك ايله موط ارانسنده واقع بهجى قريه سى جوارنده ساقز آلاكي وعوام لسانده حوجانطى ناميله ايكي كوى وينه حوجانطى كوبريسى ناميله ده بركوبرى وار ايتمش .

مزار کتابہ سندہ اولدینی کبی ۸۸۸ سنہی اولقی اوزرہ کوستریبورلر .
مذکور کتابہ دہ یوم وفات محرر دکل ایسہ دہ تاج التواریخ سنہ مذکورہ
محرر نک واسطی و جامع الدول سنہ مزبورہ نک اواخرینی قید ایلمشردر [۱] .

اسحاق بک

(سکہ ، سنہ ۸۸۰)

قرامان اوغلی اسحاق بکک بوکشکش اراسندہ نرہ دہ قالدینقہ
ونہ اولدینقہ دائر تاریخلردہ هیچ بر صحیح خبر اولدینی کبی شمدی بہ
قدر بر کتابہ سی دخی ظہور ایتمہ مشدر . مومی الیہ دائر الیمزدہ یکانہ
وثیقہ محکوکہ اولہرق طغرا شکندہ « اسحاق بن قرامان » عبارہ سی
و ۸۸۰ تاریخی حاوی فقط محل ضربسز بر کموش سکہ سی موجوددر [۲] .
جنابی تاریخنندہ اسحاق بکک بر چوق محاربادن صکرہ نہایت اوزون
حسن ممالکنہ قاجدینی و تاج التواریخنندہ اورادہ و بر روایتدہ مملکتہ
اشای عودتندہ رھادہ وفات ابتدیکی سنہی کوستریلیہرک محرردر [۳] .

[۱] تاج التواریخ ، جلد ۲ ، صفحہ ۴۱ - قاسم بکک عواقب احوالہ
دائر شکاری نک و بردیکی معلومات شایان قبول اولیوب بومورخک قولنہ کوردہ
قاسم سلطان سلیم زمانندہ قرامان والیسی اولان علی پاشانک تشویقلہ قرامان
امراسندن خوجاتی اوغلی نامندہ بری طرفندن سنہی محرر اولیہرق شہر
رمضاندن بر قاج کون اول کتل یابلاسنندہ تسمی اولتمشدرہ - جامع الدولدہ کی
شکاری خلاصہ سندہ ایسہ بو وقعہ سلطان بایزید ثانی زمانندہ و ۹۱۰ تاریخنندہ
اولقی اوزرہ کوستریلشدر .

[۲] غالب بک ، تقویم سکوکات سلجوقیہ ، نومرو ۱۷۲ - موزہ ہایون
قولکیسونندہ دخی بوکا مشابہ بر کموش سکہ موجوددر .

[۳] تاریخ جنابی ، عاشر افندی کتبخانہ سندہ مصطفی افندی وقفی ، نومرو

۶۰۸ - تاج التواریخ ، جلد ۱ ، صفحہ ۱۲

قرمان بن محمد

کتابه ۳۲ (سنه ۸۷۶)

انتقل من دار الفنا الى دار البقا في جوار ارحم الراحمين المرحوم
المغفور السعيد | الشهيد قرمان بك بن محمد بن قرمان تاريخ سنة ست
وسبعين وثمانماية

ادرنده دارالحديث مدرسه سی باغچه‌سندہ بولنان مزارک باش و آياق
اوجلرنده کی مرمرلره محکوک کتابه سیدر [۱].

قرمان اوغلی ایکنجی محمد بک قرمان اسمنده براوغلی اولدینقی
نیشکاری نهده عثمانلی مورخلری سویله میورلر . شکاری ابراهیم بک ده
بواسمه براوغلی اولدینقی خبر ویرمیور . عثمانلی مورخلری ایسه
ابراهیم بک سلطان مراد خان ثانی همشیره سندن اولان چوجققلرندن
برینک قرمان بک اسخی طاشیدینقی قیدایدیورلر [۲] . حتی نشری تاریخنده
و آندن اقتباساً تاج التواریخ ده قاسم بک برادری قرمان بک در دولته
التجایدرک کندوسنه چرمن سنجاغی احسان اولندینقی و حین وفاتنده
ادرنه یه نقل اولتهرق دارالحديث جنبنده دفن ایدلیدی مندرجدر [۳] .
حال بوکه بالاده کی قبر کتابه سی واسطه سیله کندوسنک محمد بک اوغلی
اولدینقی تین ایدیور . مزار طاشنک شکلیله یازیلرینک طرزی طقوزنجی
عصر هجری به مخصوص اولمقله کتابه نک تحریرنده برسهوک واقع اولدینقه
احتمال ویریله مز . بناءً علیه مورخلرک بوبابده کی مضبوطاتی تصحیح
ایدیلک اقتضا ایدر .

[۱] بومزارک تحریرینی ادرنه معارف مدیری نامق بکدن رجا ایش ایدم .
کتابه نک استامبازیله فوطوغرافیلرخی موی الیهک همته الله ایده بیلدم .

[۲] منجم باشی ، جامع الدول — صحائف ، جلد ۳ ، صیفه ۳۸۱ — هوآر ،
بالاده مذکور اثرنده ، صیفه ۹۶ — توحیدک ، موزه قتالوغی ، صیفه ۳۵۸

[۳] نشری ، بالاده مذکور نسخه ده ، ورق ۲۴۱ — تاج التواریخ ،
جلد ۱ ، صیفه ۵۱۸

قاسم بکک وقوع و قاتله قرامان دولتی دها بتون بتون منقرض اولیور زیرا برینه امراسی مومی الیهک قزینک اوغلی اولان طرغوت اوغلی محمد بکی اجلاس ایتمشلددرکه بوکیفیتک طرف پادشاهیدن دخی تصدیق اولتدینی بعضی مورخلرک بیاناتسندن اکلاشلیور^[۱]. محمود برمدت پادشاهه مطیع قالب فقط راحت طورمیه جنی بالاخره تینن ایتدیکندن تأدیی ضمتده وزیر اعظم داود پاشا ایله خادم علی پاشا ۸۹۲ ده بلغار طاغنه سوق اولنمشلر ایدی. محمود بک ایسه طوتیه جقتی اکلایهرق عائله سیله برابر حلبه فرار ایتمشدر. اورادن تکرار صحنه مجادلانه عودت ایدوب ایتدیکی معلوم دکلدرد. هر حالده قرامان اوغللری بقیه سی متبادیا عثمانیلر ایله اوغراشمقده اولدقلرندن حتی چوجقلقنده ایرانه فرار ایتدیکی روایت اولتان ابراهیم بکک برادری امیرزه بکک اوغلی حمزه بک زاده مصطفی بک اسنده بریسنی مملکتک ایلری کلنلری بککله انتخاب ایلوب جمع ایده بیلدکلری عکرا ایله لارنده بی محاصره یه بیله قالقشدقلرندن ۹۰۶ سنه سی رمضانده اوزرلرینه صدر اعظم میح پاشا قومانداسیله قوتلی براردو سوقنه بیله لزوم کورولمش و مملکتلری مدافعه ایدن قرامانیانه خیلی مشکلات ایله غلبه ایدیش ایدی. مومی الیه مصطفی بک منهزم اولدقدن صکره اولاً طرسوسه واورادنده حلبه فرار والتجا ایتمش ایسه ده حلب امیری طرفندن حبس وبعده دولت عثمانیه یه بر حیلله اولمق اوزره قتل ایدیشلدر^[۲].

ایمرزه یاخود صحایف الاخبارده اولدینی کی میرزابک نامیه تاریخلرده ابراهیم بکک بر برادری معلوم اولمیوب حفیدی اولمق اوزره خروج

[۱] تاج التواریخ، جلد ۲، صفیه ۴۲ — منجم باشی صحایفده (جلد ۳، صفیه ۴۰۹ و ۴۱۲) برکره عمد برکره عمود دیور — هامر عین سهوده بولنیور (جلد ۴، صفیه ۲۰)

[۲] تاج التواریخ، جلد ۲، صفیه ۵۴، ۱۰۴ - ۱۰۷ — صولاق زاده، صفیه ۳۱۱ — منجم باشی، صحایف، جلد ۳، صفیه ۴۲۸

ایتدیکی کوستریلن مصطفی بکک دوزمه بر قرامان اوغلی اولمسی ده محتملدر. بو وقایع قرامان اوغللرینه دائر صوک خبرلردر. مع مافیہ بقیہ عائله دن شوراده بوراده ده بعض کیسه لرك بولنش اولمسی شبهه سزدر نتکیم حلیمه خاتونک ۹۱۴ تاریخی آئیده کی قبر کتابه سی بوکا بر دلیل اوله بیلور [۱].

حلیمه بنت احمد

کتابه ۳۳ (سنه ۹۱۴)

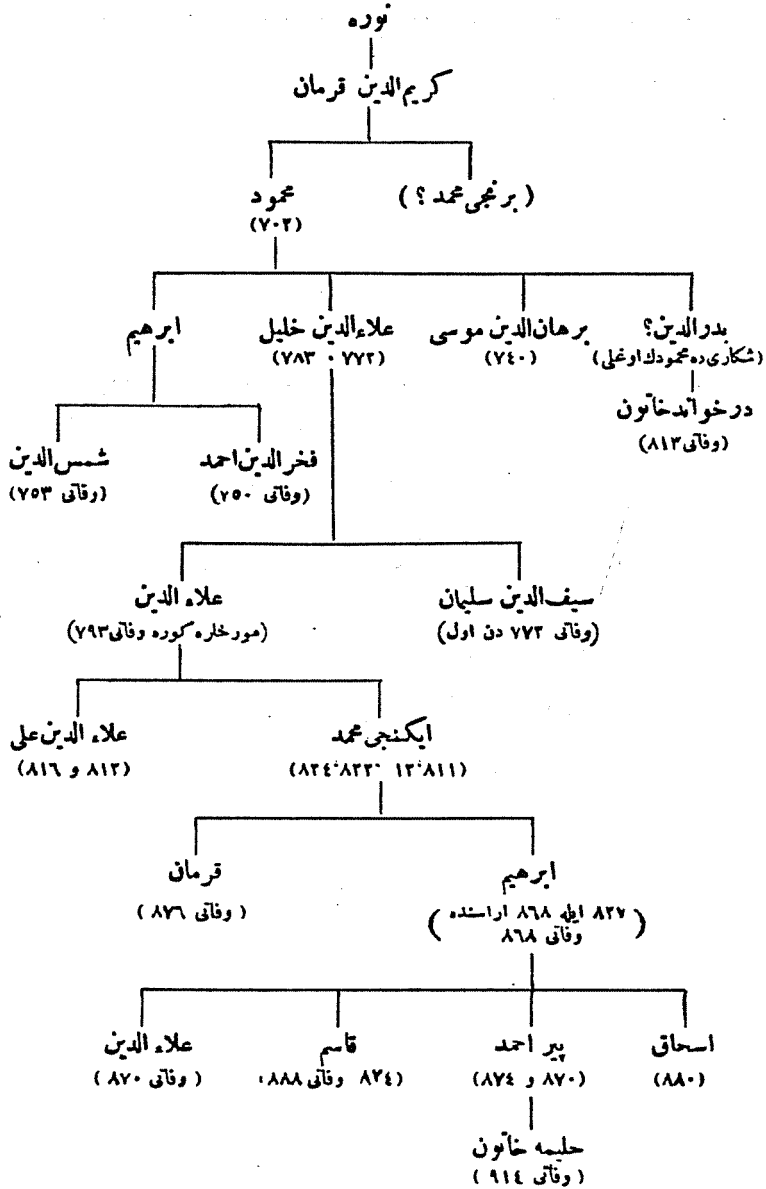
دارالبا صدق انتقلت المرحومة المغفورة السیدة الشیدة المحتاجة الى رحمة الفرد الصمد حلیمة بنت احمد فی الیوم السادس من شهر ذی الحجة الحبیة من شهور سنة اربع عشر وتسعمائة قال النبی علیه السلام المؤمنون لایموتون بل یتقلون من دار الى دار

لارنده ده امیر موسی مدرسه منده کی تربده بولنان بر قبرک کتابه سی اولوب « بنت احمد » دن صکره کلن بوزوق کله لرك اقسامدن « س ا » حرفلری فرق اولدیندن بونک « بن ابرهیم » اولمسی و بناءً علیه متوفیه نك پیر احمدک کریمه سی اولدینی احتمال دن بعید دکلدرد [۲].

[۱] بعض کیسه لر طرابلس غریده ۱۱۲۳ دن ۱۲۵۱ سنه نه قدر والیک ایدن قرامانلی عائله سی قدیم قرامان اوغللری سلاله سندن ظن ایدرلر ایسه ده بونلر تاریخ مذکور دن بر آ ز اول قرامان ایالتی سواحلندن در شیربله لرك طرابله سوق اولنان لشکر میاننده تفرد ایدن متغلبه دن اولوب یوقه اصل دولت قرامانیه بکلرینک عائله سیله هیچ بر مناسبتلری موجود دکلدرد.

[۲] عین تربده ایکی مزار طاشنک ائسای ده کوریلوب بونلردن برینک اوزرنده « الشید مصطفی بک بن . . . طلب ثراه » محرردر. تاریخی و پدرینک اسمی غائب اولمیشدر. — دیگر پارچه نك اوزرنده اسلر کاملاً مفقود اولوب پالکیز « طلب ثراه وجعل الخنة مشواه فی التاريخ لسنة اربع خین وثمانیة » اوقرنقه در. بو ایکی پارچه عین مزاره عائد دکلدرد.

اشہو مقالہ مندرج کتابہ لرایلہ بعض قرمان اوغلی سکالرینک محتوی
بولندینی اسمی و تاریخ سنہ لری واسطہ سبلہ آئیدہ کی سلسلہ نامہ ترتیب ایدیلشدہ۔

سلجوقیلرک انقراضی متعاقب اناطولیده تشکیل ایدن حکومتلر میاننده عثمانلی دولتندن صکره الکبیرک والاقوتلی اولان قرامان دولتی ایدی. عثمانلی مورخلرینک قرامان حکمداراتی حیدود واشقیاقی مقولهسی آدمیر اولوق اوزره کوسترملرینه تعجب اولنور. اکر حقیقه بویله اولسه لر ایدی پادشاهان آل عثمان دفعتله قیزلرندن وهشیرملرندن ویره رک قرامان ملوکی صهرینه قبول ایتمز لر ایدی. اکر توسیع ممالک ایتمکده بولنان عثمانیلره قارش کاندولرینی مدافعه یه چالیشدقلرندن طولای مورخلریمز اصلاحا که ایتمکسزین هان متفقاً اوصورتله اداره لسان ایدیورلرایسه قطعاً بیطرفله رعایت ایتمکلی تظاهر ایدر.

هر حالده کندی زمانلری ایچون قرامان ملوکنک مدنی وخیلی مترق بولندقلری اثرلرله ثابتدر. ارمناک ولارنده وقونیه وارکلی واقسرای ومملکتلرینک سائر محللرنده براقدقلری جامع ومدرسه وتره کبی مبانی عالیه ونقیسه بوکون آلآن حیرت ونظردقتمزی جلب ایلمکده ومحافظه سنه مقتدر اوله میهرق حال خرابیده ترک ایستدیکمزدن طولایده تأسفمزی موجب اولمقده در. صناعات نفیسه تاریخی نقطه نظرندن مبانی مذکورده آثار سلجوقیه ایله آثار عثمانیه آراسنده بر رابطه تشکیل ایدر. آثار قرامانیه اوزرنده کوریلن کتسابه لرده ترتیب وحسن خط موجود اولدینی کبی سکالرینک یازیلری وضریلری دخی امثاله فائق بر صورتده در. کتایب رسمیه لرنده لسان ترکیبی قوللائمش اولدقلری معلوم اولوب بوصورتله ده خدمتلی سبق ایتمشدر^[۱]. اناطولیده دولت قرامانیه نک بر وقت تحت اداره سنده بولنان ممالک وسیعه ده تحری به دوام ایدیله جک اولورسه ده پک چوق وئاتی مهمیه دسترس اولنه جقندن تاریخ عثمانی ایله فوق العاده مناسبتی اولان قرامان تاریخنک اوزمان هر بر تقرعایله کب وضوح ایده جکی آشکاردر.

خلیل ادهم

[۱] تاریخ آل سلجوق (هونماطی). جلد ۴، مختصر ابن بیی، صیفه ۳۲۶